

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo praecipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt tres Indices, unus Titulorum initio Operis, duo rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem, prior quidem super Tomum praesentem, alter compendiosus super Universum Jus Canonicum

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

Titulus XXXIV. De Purgatione Canonica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75255](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75255)

rium exemptum acquirit Jurisdictionem quasi Episcopalem in subditos Ecclesie unitate, ita, ut presentatio, institutio, & destitutio Clericorum ad illud Monasterium deinceps spectet. Ex quo tamen iterum

non sequitur; quod, nisi expresse addatur, fructus illius Ecclesie possit in utilitatem suam convertere; quia, cum ea concessio cedat in prejudicium Ecclesie concessio, concessio strictè interpretari debet.

TITULUS XXXIV.

De Purgatione Canonica.

SUMMARIUM.

1. Ratio introducte Purgationis.
2. Hujus Definitio, & Divisio.
3. Canonica alicubi etiam in foro Seculari recepta est.
4. &c. Definitio istius, & modus, quo olim fiebat.
5. &c. Quis sit hodie Purgationis Canonice modus?
13. &c. An rectè indicatur accusato, qui criminis, de quo diffamatus est, convinci non potest?
16. &c. A quo indici possit?
19. &c. Cui possit indici?
23. &c. Quando?
28. &c. Quid advertendum circa Compurgatores?
35. Quis sit Effectus Purgationis Canonice?
36. &c. An is, qui rite peracta Purgatione absolutus est, super eodem crimine possit denuo accusari?
40. &c. Que sit pena deficientis in Purgatione?

Post enarrationem Criminum Fori Ecclesiastici sequitur Purgatio, quæ tendit vel ad pœnam infligendam illi, qui diffamatus fuit de crimine, si in Purgatione deficiat, vel ad declarandam illius innocentiam, si rite eandem præstitit: idque jure meritissimo; cum enim delicta manere impunita non debeant, sæpe autem hoc fieret ob defectum probationum, si Purgatio indici non posset, ideo salubriter inventum hoc medium est, ut vel per confessionem propriam veniat Judex in Delicti notitiam, vel si innocens sit infamatus de crimine, à suspitione hujus absolvatur.

Quæritur 1. quid, & quotuplex sit Purgatio? *1.* Purgatio in genere est *offensio innocentie ab objecto crimine.* Sylv. *V. Purgatio pr.* Duplex est, Canonica, & Vulgaris. Hæc *Tit. seq.* declarabitur. Prior Canonica dicitur, quia à Jure Canonico est adinventæ, & ab hoc proin vim & efficaciam suam habet; nam de Jure Civili minus videtur esse cognita, nisi fortasse quoad personas Illustres, vel alias, quæ à tortura immunes sunt: & sic Reginam Sophiam, de adulterio accusatam, suo, & septem Matronarum, ac Nobilium foeminarum juramento se purgasse, ait Barbof, *inc. 3. h. tit. n. 2.*

In quibusdam tamen locis etiam in foro Civili recepta est, teste Damhoud, *prax. crim. c. 44.* & in crimine fractæ Pacis præscribitur usurpanda, per *Ordin. Cam. p. 2. art. 10. fin.* Gaill. *l. 2. de pac. public. c. 7.* Wagnereck *in c. 3. h. tit. fin.* Vallens, *hic n. 7.* Imò etiam in Jure

Civili indicia quædam illius extant *l. fin. in fin. C. de Abolit. l. eos 26. fin. C. de Usur. & Novel. 124. c. 2.* In gravibus tamen delictis, ubi de pœna vita, aut membrorum agitur, adhiberi purgatio in foro Civili non debet, ob periculum perjurii, cum quilibet præsumatur facturus quilibet pro redimendo suo sanguine: sed tunc reus per plenissimas probationes convinci debet *l. fin. C. de Probat. vel si tales probationes haberi nequeant, illa, quæ habentur, & semiplenæ duntaxat sunt integrari debent per confessionem propriam in tormentis factam, & in banco Juris confirmatam, prout dictum est. Libr. 2. Tit. 18. n. 11.*

Quæritur 2. quid sit Purgatio Canonica, & quid ejus fuerit olim modus? *3.* Definiri Purgatio Canonica potest, quod sit *offensio innocentie de objecto crimine, juxta prescriptum SS. Canonum facta.* Host. *Summ. hic n. 1.* Sylv. *V. Purgatio pr.* Vallens, *hic n. 1.* Pirhing, *n. 1.* König, *n. 1.* Sannig, *n. 2.* Reiffenst. *n. 1.* Olim triplici fiebat modo.

1. Per Judicium S. Crucis: quod iterum tripliciter contingebat. *1.* per Sortes, sive tesseras ad illam jaci, vel Altari, in quo Crux proponebatur, imponi, & post varias preces inde extrahi solitas. *2.* per nocturnas, & sine lapsu diu continuatas ad illam stationes. *3.* & frequentius per Juramentum, ad S. Crucem, vel per eam, aut eâ contactâ præstitum, Gretser. *l. 2. de cruce c. 16.* Raynaud. *de Calumn. sect. 3. c. 2. q. 2.* Wiestner *hic n. 3.* *2.* Per

2. Per Juramentum, tam ab Accusatore quam à Reo præstitum ad Sepulchra, vel Reliquias SS. Martyrum *can. habet 6. can. Memm 7. can. quanto 2. Sc. caus. 2. q. 5.* eorum præsertim, qui miraculorum editione claruerunt; horum enim præsentem virtute reorum crimina, vel innocentiam detectam, & perjuriam celeri ultione palam vindicata; SS. PP. testantur apud Baronium *ad annum Christi 412. à n. 29. & Gonzal. in c. fin. b. tit. n. 6.*

3. Per susceptionem Sacramenti Eucharistiæ, aut celebrationem Missæ in testimonium innocentia *can. sepe 23. & can. fin. q. cit.* quod nemo, sibi objecti criminis conficius; SS. Christi Corpus, & sanguinem in iudicium, & condemnationem suam præsumeretur sumpturus, præsertim si, ut aliquando fiebat; adhiberentur imprecationes repentini interitus, securi ex temeraria sumptione. Et hoc modo Gregorius VII. Simonia per calumniam insimulatus, publicè se purgavit coram Henrico III. Imp. & vicissim apud hunc institit, ut, si innocentem se crederet, etiam ipse de probris sibi objectis se purgaret SS. Sacramenti sumptione, quod tamen non obtinuit ab Imp. quippe quem deterrebant exempla aliorum, ut ex Sigeberti Chronico *anno 1070. & Baronio ad annum 1077.* refert Raynaud. *q. 3. pr. Wiestner hic n. 5. Reiffenstuel n. 3.*

4. Quæritur 3. quis sit hodie Purgationis Canonicae modus? *1.* Hodie sublati recentis Purgationum modis, quod deficeret sensum fidelium in Deum, & Sanctos fiducia, & Religio in superstitionem degeneraret, suffecta per SS. Canones Purgatio per Juramentum, quod tactis Evangelis in sui purgationem præstat is, qui de crimine per viam accusationis, vel denuntiationis insimulatus, aut de eo publicè diffamatus, vel suspectus est; quæ tamen etiam ipsa multis in locis in desuetudinem abiit, & ferè vix amplius locum habet, nisi fortè in crimine Hæresis iis in partibus, ubi viget Inquisitio. Quia tamen in Regularibus etiamnum viget, & etiam in foro Sæculari, ut *n. 3.* dictum est, quibusdam in locis recepta est, hinc non erit inutile modum ejus faciendæ explicare.

5. Modus autem istius Purgationis est, qui sequitur. *1.* qui se purgare de crimine objecto vult, jurare de innocentia sua debet super sancta DEI Evangelia, etsi sit Episcopus, si gravitas causæ exigat *c. quotiens 5. b. tit. Vallens. hic n. 2. Zoel. n. 3. Engl n. 3. Pirhing n. 15. König n. 5. Sannig n. 3. Wiestner n. 6. Reiffenstuel n. 4.*

2. Cum accusatus, vel diffamatus deposuerit Juramentum hoc pro sua innocentia, eandem innocentiam juramento pariter super Evangelia factio testantur

Compurgatores, à Reo ad hoc assumpti *c. quotiens cit. Vivian. ibid. in Ration. Vallens. n. 3. Zoel. n. 4. Sannig n. 3. Wiest. n. 6. Reiffenst. n. 5.*

3. Inter Juramentum purgandi, & 10 Compurgatorum hoc interest, quod Juramentum purgandi, ut Canonicam Purgationem faciat, debet esse Veritatis, Compurgatorum verò sufficit, si credulitatis sit. *Gloff. in c. de testibus 13. V. credant b. tit. Abb. in c. quotiens cit. n. 2. Begnudell. V. purgatio n. 3. Engl n. 3. Pirh. n. 30. Wiestner n. 13. Reiffenstuel n. 5.*

Ratio est, quia conscientiam nostram videre possumus, aliorum minimè. *August. in Joan. tr. 74. c. 75. tom. 9. & hinc si Compurgatores præstarent Juramentum Veritatis, subirent periculum ancipitis perjurii. Et hinc*

4. In Compurgatoribus, sufficit si iurent, se credere, quod purgandus verum juraverit, & proinde crimen, de quo infamatus est, non commiserit *c. quotiens cit. & DD. qui supra.*

Purgandus verò jurare debet, se innocentem esse ab imputato sibi crimine, & hoc nec per se, nec per alium commississe, adeoque quod illud nec mandaverit, nec consulerit, nec favorem, autoritatem, vel auxilium ad hoc dederit, nec suo nomine factum ratum habuerit. *Vivian. l. cit. Vallens. n. 2. Zoel. n. 3. Sannig n. 3. König n. 5.*

Quare non sufficit, si reus simpliciter juret, quod sit immunis à crimine sibi objecto; hoc enim verificaretur, si de crimine illo egisset poenitentiam, utpote per quam peccata commissa dimittuntur. *Reiffenstuel n. 4.* Potest ergo etiam illi, qui in foro conscientia à crimine absolutus est, indici Purgatio propter infamiam, quæ saepe in eo, poenitentia peracta, remanet, & Purgationis remedio tolli debet *can. Euphemium 7. §. hinc colligitur caus. 2. q. 3.*

5. Antequam purgandus se hoc modo purget, si crimen, de quo infamatus est, tale sit, ut mereatur depositionem, suspendi ab Officio debet, donec se purget legitime, *c. si quis 2. & ibi Vivian. b. tit. Vallens. n. 5.* imò ut *c. inter 10. b. tit.* statuitur, si crimen grave sit, & tertio monitus non vitaverit occasionem, quæ eum infamem reddit, suspendi etiam à Beneficio potest: & ratio est, quia opinio Ecclesiasticæ personæ in nullo debet vacillare *can. Laici 6. dist. 33.* Accedit, quia si de gravi crimine infamatus interim Ecclesiasticis Officiis, & administrationibus se immisceret, grave scandalum in populo fidelium generaretur. Dixi, Tertio monitus; hinc oritur quæstio, an moneri purgandus debeat, antequam procedatur ad suspensionem, vel Purgationem Canonicam indicendam? *1.* distinguendum esse, an Delictum, de quo purgandus infamatus est, sit

suc-

successivum, & permanens, an verò momentaneum, & transiens. Si successivum, & permanens sit, v. g. quia detinet mulierem suspectam in domo, aut versatur in loco minus honesto, præcedere necessariò admonitiones c. si quis cit. præscriptæ debent; quia potest se emendare abstinendo ab actibus suspectis. Si momentaneum, & transiens sit, e. g. quia infamatus est de homicidio, furto, aut Simonia commissa, necessarium non est, ut præcedant admonitiones; quia frustra illæ fierent, cum purgandus non possit se corrigere quoad delictum jam præteritum, & peractum: & idcirco Judex eo casu statim indicere Purgationem potest, imò etiam suspensionem ab Officio, & Beneficio, si gravitas criminis, & necessitas scandali tollendi poscat, decernere, dum se purgaverit.

13 Quaritur 4. an rectè accusato, qui criminis, de quo diffamatus est, convinci non potest, indicatur Purgatio Canonica? Ratio dubitandi est. Quia si indicitur hæc Purgatio, indicitur vel quia accusator legitimus non est; & tunc fatigandus non est accusatus, cum in Jure talis accusatio attendi non debeat: vel legitimus quidem est accusator, sed crimina objecta non probat; & tunc certum est, accusatore non probante, reum debere absolvi, quamvis iste nihil præliterit l. fin. C. de R. V. & l. negantes 9. C. de O. & A. ergo nullo casu Purgatio Canonica potest injungi Reo. 2. Si indici Purgatio Canonica possit, posset ideo, quia reus postulatus laborat infamiâ. hoc nihil probat; nam famæ, & rumoris temerè credendum non est c. super eo 5. de eo, qui cognov. consang. & hinc c. tuanos 8. de cobab. Cler. ait Pontifex, non testimoniis, quæ rumor spargit, atque circumfert, sed testibus tantum in Judicium productis esse credendum. ergo etsi infamia contra reum postulatum absit, non tamen ideo cogendus est subire Purgationem Canonica. 3. fallax valde est hoc Purgationis genus; nam Compurgatores, ut n. 10. dictum est, tantum deponunt de credulitate. atqui testi deponenti de credulitate in facto alieno fidem non adhiberi post Glossam docent omnes in l. testium 18. C. de Testib. 4. Facile colludere Compurgatores cum reo possunt, & sic probare innocentem, qui vel maximè reus est.

14 Sed nihilominus dicendum, quòd infamatus de delicto, quod plenè probari non potest, compelli queat ad purgandum se Juramento proprio, & Compurgatorum. Ita Gonz. in c. fin. b. tit. n. 2. & ibi DD. sumitur ex can. Presbyter 5. & seqq. caus. 2. q. 5. Ratio est, quia satius est purgatos esse, quàm suspectos. meritò igitur Ecclesia, quæ in suis Ministris nec criminum suspicio-

nem sustinet, statuit, ut cum aliquis laborat infamiâ criminis, quod probari non potest, se purget Juramento, ut sic immunis reddatur ab objecto crimine.

Neque obstant Rationes dubitandi 1. oppositæ. Ad 1. id, quod dicitur, reum auctore non probante, absolvendum, procedit in Civilibus; in Criminalibus, cum adest infamia, in suo foro Ecclesia vult, ut reus probet innocentiam suam, quamvis contrarium fiat in foro sæculari. Ad 2. non cuivis rumor creditur, sed debet esse suspicio fundata, ut infra dicitur. Ad 3. Compurgatores debent esse vicini, & rationem depositionis suæ reddunt, videlicet quia, cum vicini sint, si aliàs delictum fuisset commissum, non ignorarent; & idè illorum depositiones plenam probationem faciunt. Ad 4. quòd colludere possint, non est attendendum, cum nemo credatur esse immemor suæ salutis.

Quaritur 5. à quo indici Purgatio Canonica possit? R. indici potest à solo Judice competente, qui de crimine aliàs cognoscere potest, aut debet, aded, ut si à non Judice, vel à Judice incompetente indicta sit, minimè valeat, effectūque careat, perinde, ac si facta non fuisset arg. c. licet 5. de offic. Legat. c. nos inter 6. c. inter 10. & c. cum dilectis 15. fin. b. tit. Begnud. V. Purgatio n. 2. Reiffenst. hic n. 7. Zæf. n. 2. Pirhing n. 2. Sannig n. 3.

Et hinc, quamvis, ut n. 19. dicitur, Purgatio Canonica possit ab Episcopo indici etiam Laicis subditis suis Diocesanis, debet tamen crimen, ob quod indicitur, esse tale, quod spectet ad cognitionem Ecclesiæ, vel Episcopi, uti sunt crimen Hæresis, Adulterii, Simonie, & alia, quæ vel sunt fori Ecclesiastici tantum, vel mixti. Ratio est, quia Purgatio nunquam inducitur, nisi in defectum probationem, igitur si ad Episcopum non spectet cognitio delicti contra Laicum, coram eo non fieri probationes, & cons. nec Purgatio illius Delicti.

Neque obstat, quòd textus c. nos in 18. ter cit. dicat indistinctè de aliquo crimine; nam de cæteris criminibus, quæ ad cognitionem Episcopi non spectant, textus ille solum intelligendus est in ordine ad imponendam poenitentiam in foro animæ, non verò in foro Judiciali, ubi Judex non potest poenam infligere, nisi delictis spectantibus ad suum Tribunal, & forum. In iis tamen locis, ubi Jurisdictionem etiam temporalem Episcopus habet, sicut de omnibus criminibus potest cognoscere, ita de iis etiam potest purgationem indicere Laicis.

Quaritur 6. cui Purgatio Canonica indici possit? R. indicenda non est, nisi personis, quarum famæ, & exstimationis

nis integritas Christiano populo est valde necessaria, ut sunt Episcopi, & alii Prælati, Prædicatores Verbi Divini, Sacerdotes, & alii Viri aliis honesti, ac fide digni, etiam Laici arg. c. nobilis 1. b. tit. quamvis, si alioris sint gradus, & personæ illustres, ab iis exigi non debeat Juramentum, nisi causæ gravitas istud exigat c. Nobilis cit.

20 Neque faciendum est discrimen, an Regulares sint, vel Sæculares; nam etiam Regularibus cujuscunque sint sexus, si publice diffamati fuerint de crimine, vel graviter suspecti, & testes, vel aliæ probationes deficiant, Purgatio Canonica rectè indicitur, prout constat ex c. Moniales 3. b. tit. & docet Vivian. *ibid.* in *Ration.* Pirhing *hic* n. 4. Ratio est, quia in Regularibus præcipue est integritas, & bona fama custodienda; *can. nolo* 10. *caus.* 12. q. 1. & multò majori poenâ sunt digni, si illi, quibus plurimum honoris per iustiones Principum est delatum, reperiuntur in crimine *can. Presbyteri* 5. q. 6.

21 Contrà viles, & plebeji homines, si de criminibus, quorum plena probatio haberi nequit, accusati, diffamati, aut graviter suspecti sint, ad Purgationem Canoniam admitti non debent, sed quæstionibus per torturam subjiciendi sunt; tum quia non facile inveniunt Compurgatores, tum quia apud hos est periculum perjurii. *Farin. prax. crim.* q. 96. n. 64. *Engl.* n. 4. *hic* *Wiestner* *ibid.* n. 7.

22 *Dubium est*, an, cui Purgatio indicta est ab Episcopo, appellare ad Superiorem possit? *u.* posse, si iustam appellandi causam habeat. *Gloss. fin. in c. 6. b. tit.* *Hofst.* *ibid.* *V.* appellandum, *Abb. in fin.* *Vivian.* in *Ration.* Pirhing n. 3. & tunc appellans parebit iudicio ejus, ad cujus examen causam per appellationem transtulit. Causa autem hujusmodi esse possunt, si purgare se iustus dicat, se non esse diffamatum, si Episcopus non velit admittere testes, inter quos conversatus est Reus, sed extraneos, ignotos, vel inimicos illius, si excedat modum in purgatione, vel alio modo eundem gravet &c.

23 Quæritur 7. quando purgatio Canonica indici possit? *Re.* indici potest super quocunque crimine, vel delicto non plenè probato: imò non solum super crimine, sed etiam quandoque super macula, defectu, aut impedimento, e. g. defectu natalium, quod promotioni ad Ordines, & Beneficia Ecclesiastica obstat; nam antequam de tali macula diffamatus ad hos promoveatur, prius purgare Canonice sese debet, prout factum est c. *accedens* 14. b. tit. ubi Innocentius III. præcepit, ut à Diacono, qui ad Presbyteratum aspirabat, & ab æmulis super defectu natalium divulgabatur, Purgatio reciperetur super ista in-

R. P. Schmalzgyueber L. V. T. II.

famia. *Gloss. in c. cit. V. Purgatione*, *Hofst.* *ibid.* *V. promoveri*, *Abb. n. 1.* *Vivian.* in *Ration.* Pirhing *hic* n. 5. *Wiestn.* n. 2. *Reiffenst.* n. 15. Ratio est, quia defectus natalium, etsi non sit nota delicti, est tamen nota defectus, impediens promotionem ad Ordines, & Beneficia Ecclesiastica. Ut tamen rectè indicatur, requiruntur sequentes circumstantiæ.

1. Purgandus debet prius esse publicè diffamatus de crimine apud bonos, & graves viros c. *cum dilectis* 15. *V.* si verò b. tit. *Innoc. in c. 6. eod.* *Sylv.* *V. Purgatio* n. 2. *Begnud.* *V. eod. n. 2.* *Zæf.* *hic* n. 2. *Pirh.* n. 7. *Engl.* n. 2. *König.* n. 3. *S.* *Sannig.* n. 7. *Wiestn.* n. 12. *Reiffenst.* n. 3. Et hic est casus exceptus, ut in eo admittatur Juramentum ab infamato: & hoc necessariò; quia non infamato Purgatio non indicitur. Intellige autem de infamato infamiâ facti; nam infamatus infamiâ Juris non potest se purgare per Juramentum. *Pirhing* n. 20. Addidi, apud bonos, & graves viros; nam ob infamiam solum ab æmulis, & inimicis ortam non est alicui indicenda Purgatio, uti patet ex c. *cum in juventute* 12. b. tit. & notat *Hofst. Summ.* n. 3. *Sylv.* n. 2. *cit.* *Vivian.* in c. 12. *cit. in Ration.* *Pirh.* n. 7. *Reiffenst.* n. 10. Excipe, nisi tamen ex infamia orta etiam à malevolis scandalum publicum generaretur in populo; tunc enim, si illud sedari, seu tolli per Purgationem potest, indicenda est: & ratio est, quia causâ vitandi scandali à Jure positivo receditur c. *cum ex injuncto* 2. de *nov. oper. nunt. c. cum teneamur* 6. de *Præb. c. nihil* 2. de *præscript.* *Abb. in c. qualiter* 24. de *accus.* n. 29.

2. Suspicionem, præsumptionem, & 25 indicia criminis debent esse verisimilia, non levia tantum, non ita gravia, ut ad torturam sufficiant, multò minus talia, quibus crimen, vel innocentia plenè probetur c. *si quis* 4. ibi, *verisimilibus suspicionibus*, & c. *inter* 10. *V. attendentes* ibi, *Vehementem suspicionem* b. tit. quibus textibus dicitur indicenda Purgatio propter vulgaram infamiam, grave scandalum, vehementem suspicionem, & verisimiles suspensiones. *Vallens.* n. 6. *Pirhing.* n. 9. *König.* n. 4. *Sannig.* n. 7. Ratio est, quia si levis solum sit suspicio, locum habet tritum illud, *Vana voces populi non sunt audiende.* Si ad torturam sufficiant, hæc adhibenda est, non Purgatio, nisi persona sit, quæ torqueri non debeat: si planè probent crimen, reus condemnari debet sine Juramenti delatione c. *cum dilectis* cit. si innocentiam, etiam sine Purgatione absolvi, qui accusare 4. C. de *edend.* l. *ador* 23. C. de *Probat.* *Clar. S. fin.* q. 63. n. 4. *Pirh.* n. 21. Quod si tamen pars instet, & positus etiam levibus solum indicibus, petat indici si-

- bi Purgationem ad innocentiam suam demonstrandam, indici poterit, non juris necessitate, sed importunitate petentis, ut dicitur *c. cum in iuventute cit.*
- 26 3. Crimen non debet esse notorium *c. cum dilectis 15. b. tit. Abb. ibid. n. 4. Menoch. de arbitr. cas. 166. n. 4. Farin. prax. crim. q. 21. n. 11. Vivian. in c. cit. in Ration. Vallens. hic n. 6. Engl. n. 2. König n. 4. Sannig n. 7. Wiestner n. 10. Reiffenstuel n. 12. Begnudell. V. Purgatio n. 2.* Ratio est, quia notorium nulla potest tergiversatione celari *c. fin. de cohabit. cler. & mul. nec indiget probatione, nec accusatione can. manifesta 15. caus. 2. q. 1. c. evidentiā 9. de Accusat. cum ob solam notorietatem sine alia inquisitione Iudex procedere ad poenae impositionem possit, igitur nec Purgatione indiget; nam hæc locum habet solummodo, cum factum est dubium, & accusatores, ac testes deficiunt. Interdum tamen etiam in notoriis recipiuntur probationes ex abundantia, & ad majorem cautelam *can. pudenda 33. fin. caus. 24. q. 1. c. bonæ 23. §. licet autem de Elect. l. causam 20. pr. ff. de manumissi. cum nihil sit ita indubitatum, quod non recipiat quandam sollicitam dubitationem, ut loquitur Imperator Novell. 44. c. 1. §. 3.**
- 27 4. Indicenda non est Purgatio, quando infamatus, aut graviter suspectus convinci de crimine per idoneos accusatores, aut alias probationes potest *c. si quis 2. c. quotiens 5. c. ex tuarum 8. c. inter 10. ibi, Accusatore, & testibus deficientibus b. tit. Innoc. in c. 6. b. tit. Sylv. V. Purgatio n. 2. Decian. tr. crim. l. 5. c. 48. n. 10. Vivian. in c. si quis cit. in Ration. Vallens. hic n. 6. Pirhing n. 8. König n. 4. Sannig n. 7. Wiestner n. 11. Reiffenstuel n. 11. Begnudell. n. 4.* Ratio est, quia rebus debemus uti eo modo, quo sunt instituta *can. is autem 2. caus. 22. q. 2. sed Purgatio inducta est in subsidium aliarum Probationum, ergo &c.*
- 28 Quæritur 8. quid advertendum circa Compurgatores? 1. Compurgatores dicuntur testes eorum, qui se purgant ab infamia criminis. 1. Debent esse tolerati ab Ecclesia, non condemnati in Iudicio propter crimen, uti sumitur ex *c. constitutus 9. b. tit. & notat Vivian. ibid. in Ration. Vallens. hic n. 4. Zoes. n. 4. Pirhing n. 31. Sannig n. 4.* nam si in Iudicio condemnati sunt propter crimen, per sententiam hoc eorum crimen factum est notorium, & sic tanquam criminosi repelluntur à testimonio ferendo debent *c. testimonium 54. de testib. quin etiam si solum per modum exceptionis crimen ipsis objectum sit, & probatum, repelluntur, ut notat Pirhing n. 32. & hoc propter infamiam, quæ secuta est ex hac repulsiōe.*

2. Debent esse honestæ personæ, h. e. bonæ existimationis, & fide dignæ *c. cum P. 7. b. tit. Vivian. ibid. in Ration. Sylv. V. Purgatio n. 5. Begnud. V. eod. n. 3. Vallens. n. 4. Zoes. n. 4. Engl. n. 3. Pirhing n. 27. König n. 4. Sannig n. 4. Wiestner n. 6. Reiffenstuel n. 5.* Ratio est, quia tales esse debent, ut verisimile sit, eos nolle amore, vel odio, vel spe pecuniæ obtinendæ pejerare.

3. Debent esse personæ vicinæ illi, cujus purgatio petitur, ut habetur *c. cum dilectus 11. b. tit. & notat ibid. Gloss. V. vicinæ, Abb. in c. 14. b. tit. Sylv. l. cit. n. 2. Vallens. n. 4. Pirhing n. 29. Sannig n. 4. Wiestner n. 8. Reiffenstuel n. 3.* Ratio est, quia vicini præsumuntur melius scire, & nosse conditionem, & qualitatem, adque etiam vitam, & mores purgandi. Si tamen non possent haberi Compurgatores vicini, quia e. g. sunt exosi purgando, aut ejus inimici, possent assumi alii, qui tamen

4. Debent notam sibi habere vitam purgandi, ut DD. cit. tradunt; quia debent deponere de credulitate super vita, & moribus purgandi, hoc autem non possent rite facere, si notam sibi vitam, & mores purgandi non habeant, ergo &c. Procedit hoc non tantum de præsentibus, sed etiam de præteritis *c. inter 10. §. attendentes b. tit. nisi purgandus solum esset super crimine, quod commississe fertur moderno tempore; nam tunc notitia præsentis temporis sufficit: prout etiam sufficit, si crimen jam sit pridem commissum; quia purgandus potuit interea se emendasse.*

5. De Jure communi debent esse ejusdem Ordinis cum purgando, ita, ut si hic sit Episcopus, Compurgatores sint etiam Episcopi, si Presbyter, Presbyteri *c. inter, & V. attendentes cit. Sylv. V. Purgatio n. 5. Engl. n. 3. Pirhing n. 28. König n. 5.* Quod si tales haberi nequeant, vel qui haberi possunt, ejus, qui purgare se debet, inimici sint, admitti alii possunt etiam inferioris Ordinis Clerici *ex tuarum 8. & c. cum in iuventute 12. b. tit. & his deficientibus, etiam Laici, imò & foeminae, Gloss. fin. in c. 12. cit. Host. in Summ. n. 5. Zoes. n. 4. Wiestner n. 9. cum cit.* Quod si purgandus sit advena, seu extraneus, & quia notos non habet, Compurgatores non potest acquirere, tunc, deficiente criminis probatione, credendum est soli Juramento purgandi. *Gloss. fin. in c. cum P. 7. b. tit. Abb. in c. inter cit. n. 7. Decian. tr. crim. c. 48. n. 26. cum cit.* Sed hic jurare debet, non solum se innoxium esse, sed etiam Compurgatores habere non posse, ut cum *Abb. Zoes. l. cit. advertit Reiffenstuel hic n. 6.*

33 6. Olim secundum antiquos Canones Episcopus se purgabat, adhibitis 12. Episcopis, Sacerdos, adhibitis 5, vel 7. Sacerdotibus, Diaconus coram tribus aliis Diaconis, hodie verò compurgatores adhibendi sunt plures, vel pauciores ad arbitrium Judicis, spectata qualitate personæ, gravitate criminis, & infamix c. *Presbyter* 13. *can. omnibus* 19. *caus. 2. q. 5.* Abb. in c. *inter cit. n. 4.* Host. in *Summ. n. 4. b. tit. Sylv. V. Purgatio num. 5.* Vallens. n. 5. Zoel. n. 4. Pirhing n. 33. Sannign. 3. Sic c. *inter cit.* indicta Purgatio fuit Decano alieni, adhibitis 14. sui Ordinis, c. *cum in juvenute* 12. b. tit. cuidam Episcopo, adhibitis tantum duobus Abbatibus, & c. *cum P. 10. de accus.* cuidam Sacerdoti, adhibitis tantum tribus Sacerdotibus: ut proinde numerus Compurgatorum hodie sit arbitrarius. Sylv. l. cit. Imò ut Vallens. n. 9. cit. testatur, Compurgatores à Judice, si ita videbitur, omnino omitti possunt. Quandoque etiam, si levior sit diffamatio, Judex potest ipsius Rei simplici negatione contentus esse.

34 7. Denique Compurgatores non sunt ita strictè examinandi, sicut alii testes, vel etiam sicut Ordinandi c. *constitutus* 9. b. tit. Gloss. *ibid. in notat.* Pirhing n. 32. Ratio Disparitatis est, quia Compurgatores sunt testes voluntarii, nec possunt compelli ad compurgandum, sicut alii testes compelli possunt ad ferendum testimonium. Accedit, quia Compurgatores jurati deponunt secundum conscientiam, & opinionem suam, ideòque possunt timere, ne perjurium incurrant; alii verò testes deponunt de his, quæ sunt acta ipsis præsentibus, & videntibus, vel audientibus. Abb. in c. *cum dilectus* 11. *fin. b. tit.* Pirhing l. cit.

35 Queritur 9. quis sit Effectus Purgationis Canonice? R. si rite peracta sit, tres præcipuè effectus operatur. 1. absolvendus est is, qui se purgavit, à Suspensione, si hæc propter objecti criminis, vel infamix, aut scandali, ex eo orti gravitatem ipsi ab initio inflicta fuit c. *ex tuarum* 2. c. *inter* 10. b. tit. Sylv. V. Purgatio n. 7. Begnud. V. *cod. n. 8.* Vallens. *hic n. 8.* Zoel. n. 7. Pirhing n. 34. Könign. 9. Sannig n. 6. Wiestner n. 16. Reiffenstuel n. 17. cum aliis. 2. Idem ab objecto crimine sine ulteriori mora absolvendus, declarandus innocens, & in pristinum statum restituendus est *can. habet* 6. *can. mentiam* 7. *can. omnibus* 19. *caus. 2. q. 5.* & DD. cit. 3. idem declaratur vir boni testimonii c. *ex tuarum cit.* atque ita tollitur infamia, & redintegratur honor, atque exilimatio apud homines, præsertim (in crimine successivo) si vitam bonis moribus adornet, ut omnis ab eo suspicio ex proborum, & honestorum hominum men-

tibus deleatur c. *inter cit. fin.* Farin. *prax. crim. q. 194. n. 44.* cum reliquis *suprà.*

Dubium est, an is, qui rite peracta Purgatione absolutus est, super eodem crimine possit denuo accusari? Affirmans nonnulli, nixi *can. Mentiam cit.* ubi permixtum est, ut Episcopo, coram Papa Purgato, nova indiceretur Purgatio.

Sed distinctio est adhibenda: Vel enim post absolutionem, vigore Purgationis præstitæ factam, secuta est nova criminis infamia, vel non secuta est. Si *primùm*, purgatus potest iterum accusari, & alia innocentix probatione deficiente, nova ipsi indici Purgatio, ut rectè Abb. in c. 8. *h. tit. n. 5.* Zoel. *hic n. 8.* Pirhing n. 36. Wiestner n. 17. Reiffenstuel n. 19. advertunt. Ratio est, quia absolutio, post hujusmodi Purgationem secuta, facta est per probationes non integras, cum Compurgatores tantum jurarint de credulitate, atqui quando absolutio facta est per probationes non integras, nova accusatio locum habet, *per l. admonendi* 31. *ff. de Jurejur.*

Si *secundum*, interest, an accusatio præcesserit, an verò non. Si *præcessit accusatio*, regulariter loquendo novæ accusationi non amplius locus est, Gloss. in *can. Mentiam cit.* Host. *hic n. 6.* Wiestner n. 17. Reiffenstuel n. 18. tum quia de ejusdem hominis delicto sæpius querendum non est l. *licet* 6. *fin. ff. nau. caupon.* Et tum etiam, quia Jusjurandum non minoris est autoritatis, quàm res judicata l. *jusjurandum* 2. *ff. de Jurejur.* quæ habetur pro veritate Reg. 207. *ff.* Dixi regulariter; nam in quibusdam casibus nova Accusatio est permittenda. 1. quando accusator suam, aut suorum injuriam persequitur l. *si cui* 7. *J. usdem* 2. *ff. de Accus.* 2. si doceret, priorem Accusationem prævaricatum l. *prævaricationis* 1. *J. namsi* 1. *ff. de Prævarication.* 3. si probaret, ad sui purgationem pejerasse l. *admonendi cit.* Goffred. in l. *fin. c. de reb. credit.* Wiestner n. 19. Reiffenstuel n. 19.

Si verò Accusatio non præcessit, sed tantum infamia, iterum distinguendum est: Vel enim terminus fuit assignatus, intra quem omnes, qui volunt accusare, hoc possunt, cum clausula, *deinceps non audientos*; & tunc casu, quo intra terminum assignatum nullus comparuit accusator, accusatio admitti non debet *arg. c. fin. huius Matr. accus. poss.* vel non fuit assignatus terminus, sed absente accusatore, non tamen per contumaciam, purgatio, & absolutio facta est; & tunc eà non obstante, admitti adhuc accusatio potest, modò accusator in se velit suscipere onus probandi, ut rectè monet Pirhing n. 36. urget enim hic ratio allata n. 36. quia ab-

solutio videlicet facta est per probationes non integras.

39. Neque obstat textus *can. Mennam* in contrarium allegatus; nam ut *ibi Glossa fin.* notat, Mennas à Papa absolutus fuit sub conditione, nisi postea appareat accusator, vel nova infamia oriatur: vel dici potest, quòd à Papa absolutus fuerit ob quandam necessitatem, ea conditione, ut se purgaret etiam apud Reginam, quòd apud hanc quoque, & priùs esset diffamatus. Turrecr. in *can. cit. §. tertia questio.*

40. Quæritur 10. quæ sit pœna deficientis in Purgatione? *¶* Deficere in Purgatione reus dicitur, cum vel jurare recusat, vel Compurgatores, qui pro ipsius innocentia jurare velint, nullos invenit. Hoc si fiat, pro convicto habetur, ut pœna etiam criminis ordinariâ à Judice Ecclesiastico puniri possit. Sumitur ex *c. cum P. 7. §. deficientem b. tit. & notat Gloss. ibid. V. privare. Sylv. V. Purgatio 7. Menoch. l. 5. præf. 41. n. 3. Farin. prax. crim. q. 86. n. 5. Vivian. in c. cit. in Ration. Vallenf. hic n. 5. Zoes. n. 9. Pirhing n. 37. König n. 8. Wiestner n. 20. Reiffenstuel n. 16.* Mitius tamen ali-

quando cum eo agitur, & pœna arbitrio Judicis temperatur, præsertim si crimen per viam Denuntiationis, vel Inquisitionis in Judicium deductum sit. Host n. 7. *fin.* Sylv. Wiestner l. *citt.* Ratio horum est, quia præsumptio verisimilis, quæ orta est ex infamia, reo in purgatione deficiente, transit in violentam, ex hac autem ad condemnationem procedi aliquando posse, dictum est *Libr. 2. Tit. 23. à n. 15.*

Dixi à *Judice Ecclesiastico*; nam pœna, quæ ab hoc infligitur, non est pœna mortis, vel mutilationis, sed Suspendio ab Officio, & Beneficio, Excommunicatio, Degradatio &c. Aliter loquendum de *Judice Sæculari*, qui gravioribus pœnis in reum animadvertit: atque hinc *Diaz præf. Canon. c. 152. n. 4.* docet, Clericum propter defectum Purgationis degradatum, & traditum Curie Sæculari, non posse à *Judice Sæculari* puniri pœnâ ordinariâ criminis, quâ Laicus convictus de illo crimine puniretur. *Rationem* dat, quia non est verè, sed interpretativè solum convictus, pro quo Jure Civili non imponitur pœna ordinariâ, sed tantum, si claris probationibus, vel propria confessione convictus sit.

TITULUS XXXV.

De Purgatione Vulgari.

S U M M A R I U M.

1. Definitio Purgationis Vulgaris.
2. &c. Hujus modus olim adhibitus.
6. &c. An sit licita;
9. &c. An rectè prohibeatur?
13. &c. An sententia, lata ex Purgatione Vulgari, à qua non fuit appellatum, possit retractari?

17. &c. An licitus sit ille purgandi modus, qui olim fiebat per celebrationem Missæ, & Sumptionem SS. Eucharistiæ?
19. An liceat provocare ad Judicium Divinum in sinem innocentie ostendende?

1. Quæritur 1. quid sit *Purgatio Vulgaris*, & quis olim fuerit ejus instituendæ modus? *¶* *Purgatio Vulgaris*, sic dicta, quia vulgus eam invenit, & usu induxit, definitur, quòd sit *demonstratio innocentie, vel criminis, vulgo tantum, & temere usurpata, & nullo modo approbata.* Olim pro temporum, & gentium varietate varia rituum solennitate fieri consuevit; præcipuè quatuor modi præ cæteris in usu erant.

2. 1. Per *Monomachiam*, quâ criminum falsò accusati cum adversario, sive accusatoribus congressi, quantumvis ætate, viribus, & tractandorum armorum peritiâ inferiores essent, solius innocentie præsidio victores, calumniam depulerunt, ut *Raynaud. de calumn. sect. 3. c. 2. q. 4. & alii referunt.*

2. Per *judicium ferri candentis*, Quæ Purgatio olim fiebat hoc modo: pri-

mò dicebantur Litanie; sequebantur certæ aliæ preces, & orationes: his peractis aqua benedicta dabatur ad degustandum; denique proferebatur ferrum candens, & culpato dabatur in manus, qui illud per spatium decem pedum portare debebat: & si quidem post tres noctes illa manus apparuisset, absolvebatur culpatus: sin, culpabilis reputabatur. Aliquando verò, præmissis ritibus prædictis, insimulatis criminis, vel aliàs de eo diffamatus, subibat rogam, prunas, aut vomerem ignitum, & calcabat pedibus: & similiter, si illæsus mansisset, pro innocente, si lædebat, pro convicto habitus est. *Raynaud. l. cit. q. 5. Gonzal. in c. fin. b. tit. n. 5. Engl. hic n. 6. Wiestn. n. 2.*

3. Per *Aquam ferventem*, sive bullientem: quæ sic fiebat. Post adhibitos certos exorcismos, & Orationes, accusatus,